

PANEL EURÓPSKÝCH OBČANOV O ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI

Informačná sada

O tejto sade

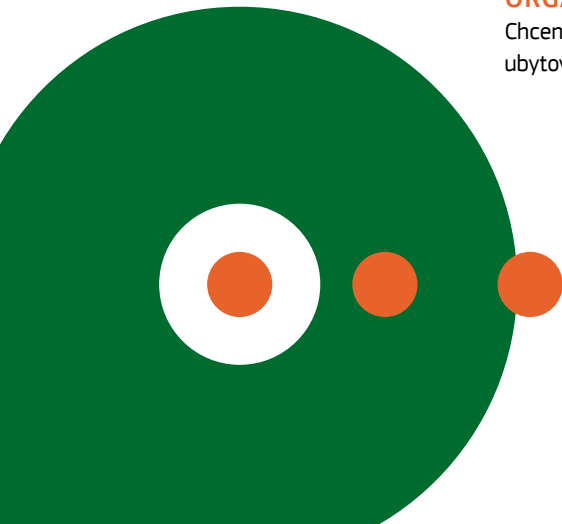
Vitajte v paneli európskych občanov o energetickej účinnosti!

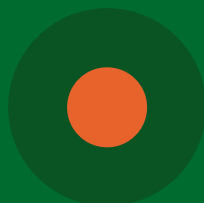
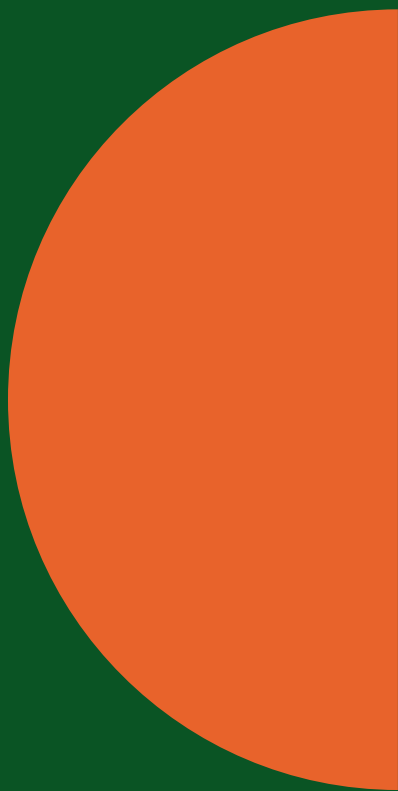
V prvom rade vám chceme poďakovať, že ste súhlasili s účasťou v tomto procese. Dúfame, že to pre vás bude informatívne, zaujímavé a zábavné!

Stali ste sa jedným zo 150 náhodne vybraných účastníkov, ktorí budú diskutovať o energetickej účinnosti – téme, ktorá je dobre známa a do popredia sa dostala najmä nedávno počas energetickej krízy. Spoločne preberiete rôzne spôsoby, ako sa môžeme my všetci (priemysel, domácnosti, komunity, verejný a súkromný sektor) stať energeticky efektívnejšími, a to realistickým, ale napriek tomu viditeľným spôsobom. Vaše kolektívne postrehy a závery zohrajú zásadnú úlohu, pretože budú predložené komisárom EÚ a prispesú tak k formovaniu právnych predpisov a iniciatív EÚ v tejto oblasti.

Táto „sada znalostí“ slúži na to, aby vás previedla celým procesom. Je štruktúrovaná do nasledujúcich piatich častí:

1. **PROCES:
AKO PANEL EURÓPSKÝCH OBČANOV FUNGUJE?** 4
Občianske panely sa usilujú o to, aby sa občania dostali do centra tvorby verejných politík. V tejto časti vám poskytneme stručný prehľad o tom, ako celý proces prebieha.
2. **POVERENIE: NA ČOM BUDEM PRACOVAŤ?** 6
Európska komisia vás zvolala, aby ste sa podieľali na konkrétnej úlohe: tu nájdete otázku, na ktorú máte odpovedať.
3. **TÉMA:
ČO POTREBUJEM VEDIEŤ O ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI?** 8
Aby ste sa mohli zúčastniť občianskeho panelu, nemusíte byť práve odborník. Chceme skôr počuť váš názor vychádzajúci z vašich skúseností a každodenného života. Na začiatok vám ponúkame niekoľko základných informácií o energetickej účinnosti.
4. **OSOBY, KTORÉ STOJA ZA AKCIU:
KTO ORGANIZUJE TENTO PANEL?** 12
Tu nájdete viac informácií o rôznych inštitúciách a organizáciách zodpovedných za panely, ako aj ich príslušné úlohy.
5. **LOGISTIKA: AKÚ PODPORU DOSTANEM PRI
ORGANIZÁCII A ÚHRADE CESTOVNÉHO A UBYTOVANIA?** 14
Chceme vám zaistiť, čo najhladšiu účasť. Táto časť sa týka vašej cesty, ubytovania, denných výdavkov a ďalších praktických informácií.

1/ Proces:

Ako panel európskych občanov funguje?

V občianskych paneloch Európskej komisie sa schádzajú náhodne vybraní účastníci zo všetkých 27 členských štátov EÚ, aby prebrali kľúčové pripravované zákony a ďalšie iniciatívy na európskej úrovni. Na základe vzájomných diskusií vypracujú odporúčania, ktoré Európska komisia zohľadní pri príprave svojich politík.

Panely vznikli v nadväznosti na Konferenciu o budúcnosti Európy,¹ ktorá sa konala v rokoch 2021 – 2022. 800 náhodne vybraných občanov sa tu zišlo v štyroch rozhodovacích paneloch občanov EÚ, z ktorých každý pozostával z troch zasadnutí. Účastníci sa podelili o svoje názory a nápady na témy ako hospodárstvo, sociálna spravodlivosť,

pracovné miesta, vzdelávanie, kultúra, mládež, šport, digitálna transformácia, demokracia EÚ, hodnoty, bezpečnosť, právny štát, zmeny klímy, zdravie, migrácia a úloha EÚ vo svete. Na záver panelov účastníci predložili 178 odporúčaní, ktoré neskôr ovplyvnili 49 návrhov a viac ako 300 súvisiacich opatrení vyplývajúcich z konferencie. Občania zúčastňujúci sa konferencie vyžadovali na podobné, častejšie príležitosti pre budúcu účasť občanov na tvorbe európskych politík. V reakcii na to oznámila predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová viac občianskych panelov, kde budú náhodne vybraní občania diskutovať o kľúčových otázkach EÚ.

Doterajšie panely sa zaoberali konkrétnejšími politickými témami: ako si poradiť s plytvaním pri potravinách, aké sú klady a zápory virtuálnych svetov alebo čo s právami a príležitosťami učiť sa a študovať v iných krajinách EÚ. Účastníci mohli medzi sebou komunikovať vo svojom vlastnom jazyku, a to vďaka tlmočníkom.

Ako účastník panelu teraz prevezmete štafetu od dlhého radu vašich spoluobčanov EÚ a tentoraz sa zameriate na tému energetickej účinnosti.

¹ Informácie o konferencii o budúcnosti Európy nájdete tu: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en

AKO FUNGUJÚ OBČIANSKE ROZHODOVACIE PANELY?

Každý panel sa skladá zo 150 náhodne vybraných občanov zo všetkých členských štátov EÚ, ktorí reprezentujú rozmanitosť EÚ. Jednu tretinu tvoria ľudia mladší ako 26 rokov, aby bola zaistená dobrá medzigeneračná diskusia.

Občiansky panel kombinuje spoluprácu v malých skupinách (zložených z približne 12 osôb) s prácou počas plenárneho zasadnutia (všetkých 150 účastníkov dohromady). V menších pracovných skupinách budete mať možnosť podrobnejšie diskutovať o rôznych aspektoch energetickej účinnosti. Všetkých 150 účastníkov sa tiež zide na „plenárnych“ zasadnutiach, aby si vypočuli a prediskutovali spätnú väzbu od menších skupín.

Aby mohli členovia panelu svoju prácu realizovať bude im k dispozícii facilitáčny tím. Tento tím sa skladá z odborníkov na podporu skupinovej práce. Pomôžu skupine s tým, aby pracovala dynamiknejšie a aby dostala to najlepšie z každého jednotlivca a skupiny ako celku. Občanom tiež poskytnú rad nástrojov pre spoluprácu a kolektívne rozhodovanie. Podporu budete mať aj od pomocníkov priamo na mieste, ktorí vám poskytnú praktické informácie, a rovnako tak od odborníkov na energeticкую účinnosť, ktorí vám budú k dispozícii počas celého procesu, ak budete potrebovať poradiť.

PANEL EURÓPSKÝCH OBČANOV PRE ENERGETICKÚ ÚČINNOSŤ

Spolu s ďalšími 149 účastníkmi sa stretnete počas troch zasadnutí. Dve zasadnutia sa budú konať naživo v Bruseli a jedno zasadnutie bude prebiehať online:

- **1. zasadnutie:**
23. – 25. februára 2024
(osobne v Bruseli, Belgicko)
- **2. zasadnutie:**
15. – 17. marca 2024
(online prostredníctvom videokonferencie)
- **3. zasadnutie:**
12. – 14. apríla 2024
(osobne v Bruseli, Belgicko)

2 / Poverenie: Na čom budem pracovať?

Panelové diskusie sa zamerajú na rôzne aspekty energetickej účinnosti. Predovšetkým budete diskutovať o tom, ako sa môžu jednotlivci, verejné orgány, priemysel, súkromný sektor a ďalšie subjekty správať energeticky efektívnejším spôsobom, ktorý bude mať čo najväčší vplyv, napríklad na klímu, ekonomiku, pracovné miesta, zdravie alebo na účty za energiu.

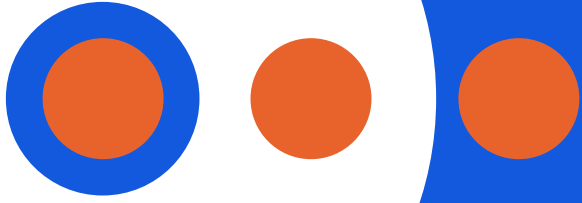
Záverečné odporúčania panelu budú podkladom pre politickú iniciatívu, ktorú Európska komisia prijme neskôr počas roku 2024. Iniciatíva je pripravovaným odporúčaním EÚ k princípu „Energy Efficiency First“ (Energetická účinnosť na prvom mieste), ktorý bude vysvetlený v panelových diskusiách odborníkmi na danú tému. V tejto súvislosti smerodajná otázka, o ktorej budete počas občianskeho panelu k energetickej účinnosti diskutovať, znie:

„Ako môže Európska únia prioritizovať energetickú účinnosť a plne využiť jej výhody pre občanov, verejné orgány a podniky?“

POČAS PRVÉHO ZASADNUTIA SA oboznámite s témou energetickej účinnosti a s tým, aké opatrenia už Európska komisia v tejto oblasti podnikla. Spoločne s odborníkmi na výrobu, distribúciu a spotrebu energie lepšie pochopíte, čo znamená energetická účinnosť vo vašom každodennom živote, vymeníte si informácie s občanmi pochádzajúcimi z rôznych kútov EÚ a zistíte, akým výzvam čelí EÚ pri implementácii prínosov energetickej účinnosti do európskej spoločnosti.

POČAS DRUHÉHO ZASADNUTIA, ktoré sa bude konať online, budete pokračovať vo výmene rôznych nápadov a následnej diskusii. Toto zasadnutie bude pôsobiť ako most medzi druhými dvoma zasadnutiami: budete stavať na znalostiach a oblastiach, ktoré ste prebrali počas prvého zasadnutia, a budete kreatívne premýšľať o praktických riešeniach pre prioritizáciu energetickej účinnosti. Inými slovami: počas druhého zasadnutia začnete formulovať nápady na odporúčanie. Tie sa budú týkať opatrení, ktoré môže každý prijať, aby bol jeho život energeticky účinnejší, od podnikov až po miestne komunity, od verejných orgánov až po jednotlivých spotrebiteľov. Opatrenia môžu napríklad zahŕňať odporúčania, ako spotrebúvať menej energie bez toho, aby bolo nutné robiť veľké obete, ako stanoviť udržateľnú úroveň spotreby energie alebo ako zlepšiť energetické plánovanie s cieľom lepšie využívať obmedzené zdroje.

POČAS TRETIEHO A ZÁVEREČNÉHO ZASADNUTIA dokončíte svoje odporúčania. Odporúčania prispievajú k európskym iniciatívam, najmä k nadchádzajúcej iniciatíve Európskej komisie týkajúcej sa princípu „Energetická účinnosť na prvom mieste“. To znamená, že preveríte a skonsolidujete vaše prvotné nápady z druhého zasadnutia, napríklad tým, že si položíte otázku, či sú tieto nápady férové pre všetkých aktérov spoločnosti. Budete diskutovať o tom, či môžu byť užitočné pre celú Európsku úniu a či splňajú najdôležitejšie potreby rozmanitosti európskych občanov. Budete tiež diskutovať o konkrétnych opatreniach, ktoré znamenajú podporu udržateľnej zmeny správania.

3 / Téma:

Čo potrebujem vedieť o energetickej účinnosti?

Teraz, keď sme si povedali niečo viac o procese, podme sa zamerať na samotnú tému. Túto stručnú časť sme zostavili preto, aby sme vám pomohli lepšie porozumieť problematike energetickej účinnosti. Samozrejme nemôžeme pokryť každý aspekt na pár stranách. Vybrali sme znalosti, o ktorých si myslíme, že pre vás ako člena občianskeho rozhodovacieho panelu budú užitočné. Počas akcie následne obdržíte podrobnejšie informácie.

Napriek tomu pevne veríme, že vám táto časť poskytne informácie, ktoré vám pomôžu porozumieť prezentáciám a prispieť k panelovým diskusiám a aktivitám. Slúži iba ako prvý vstupný bod. Uistujeme vás, že v rámci panelu dostanete podrobnejšie informácie o energetickej účinnosti a že po začatí zasadnutia môžete klásť ďalšie otázky.

1. POCHOPENIE ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI

Pojem, ktorý pravdepodobne poznáte, je „úspora energie“. Úspora energie znamená vyhnúť sa plytvaniu energiou. Čím menej energie spotrebujeme, tým menej energie potrebujeme vyrobiť. V praxi to znamená vypnúť kúrenie alebo zhasnúť svetlá, keď ich nepotrebujeme. Úspora energie je najpriamejší spôsob, ako spotrebovať menej energie a vyhnúť sa plytvaniu.

Ale čo je to „energetická účinnosť“? Znamená to použiť **menšie množstvo energie na vykonanie rovnakej úlohy**, a napriek tomu získať rovnaký výsledok, rovnakú službu. Napríklad energetická účinnosť v rámci izolácie domu znamená nižšiu spotrebu energie na vykurovanie a chladenie pri zachovaní rovnakého tepelného komfortu. Ďalší príklad: Riadenie efektívnejšieho automobilu, ktorý spotrebováva menej paliva, ale má rovnakú rýchlosť a výkon.

Všeobecne platí, že existujú dva spôsoby, ako zlepšiť energetickú účinnosť: (1) pomocou efektívnejšej technológie alebo výrobného procesu, napríklad riadením úspornejšieho automobilu alebo výmenou starej chladničky za energeticky efektívnu, a (2) zmenou správania, napríklad vypnutím kúrenia alebo zhasnutím svetiel, keď ich nepotrebujeme.

Pochopenie celého energetického systému

Zvyšovanie energetickej účinnosti však nie je len o tom, aké

technológie používame alebo o našom správaní. Než budeme môcť energiu použiť, musí byť vyrobená a distribuovaná. Aby sme teda boli v spoločnosti energeticky efektívnejší, musíme sa tiež zamyslieť nad celým **energetickým systémom** a o tom, ako ho plánovať. Energetický systém sa skladá z troch zložiek: výroby energie, distribúcie energie a spotreby energie.

Vysvetlenie princípu Energetická účinnosť na prvom mieste (EE1st)

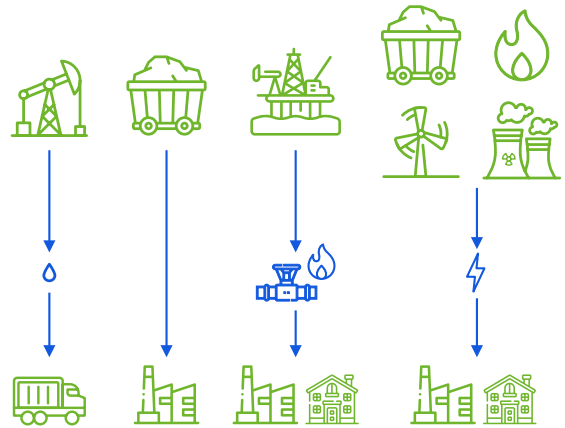
Energetická účinnosť na prvom mieste je hlavnou zásadou, ktorá uprednostňuje energetickú účinnosť pred nákladnejšími alternatívami v prospech občanov, verejných orgánov a podnikov. Inak povedané: princíp EE1st si kladie za cieľ postaviť investície na strane ponuky a **na strane dopytu na rovnakú úroveň**. To znamená, že pri rozhodovaní o energetickom plánovaní alebo investíciách je potrebné vziať do úvahy všetky dimenzie energetickej účinnosti: vrátane výroby a spotreby. Cieľom je zabezpečiť, aby tieto akcie boli prínosné alebo nákladovo efektívnejšie ako iné opatrenia. V praxi chce princíp EE1st dosiahnuť energetickú účinnosť pri výrobe, distribúcii a spotrebe energie **zvážením rôznych alternatív** medzi rôznymi možnými opatreniami v celej Európskej únii. Tu je jeden príklad použitia tohto princípu v územných rozhodnutiach: namiesto zvýšenia výroby tepla a kapacity siete pre rozvod tepla sa vláda rozhodla začať rozsiahly program renovácie budov. Lepšia izolácia domov vyžaduje menej tepla, čo znamená, že je potrebné vyrábať a distribuovať menej energie. Uplatnenie princípu EE1st znamená zohľadnenie iných možností, než je zvýšenie objemu alebo výroby.

Ak používame EE1st, je nutné zvážiť všetky možnosti, náklady a prínosy, **pričom sa volí najlepšia alternatíva**, ktorá prináša **najväčší prínos** pre spoločnosť ako celok, pretože energetická účinnosť poskytuje nákladovo optimálne možnosti.

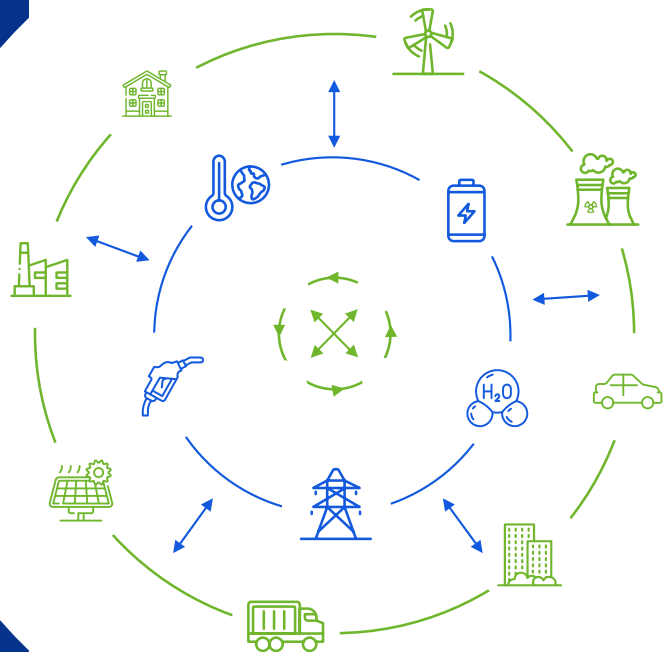
SÚČASNÝ ENERGETICKÝ SYSTÉM

lineárne a neekonomické toky energie,
iba v jednom smere

PODPORA INTEGROVANÉHO ENERGETICKÉHO SYSTÉMU EÚ

energetické toky medzi užívateľmi a výrobcami,
zníženie plytvania zdrojmi a peniazmi.

- **Výroba energie:**

Energiu je možné vyrábať z rôznych zdrojov. Týmito zdrojmi sú fosílné (uhlie, plyn, ropa), jadrové alebo obnoviteľné zdroje (vietor, slnko, voda, biomasa). Napríklad uhlie možno spaľovať za účelom výroby elektriny alebo tepla a ropa alebo biopalivá sa používajú na mobilitu. Toto je tiež označované ako „strana ponuky“.

- **Distribúcia energie:**

Aby mohla byť energia použitá, musí byť prepravená od výrobcu k spotrebiteľovi. Distribúcia energie vyžaduje infraštruktúru pozostávajúcu zo sietí pre elektrinu, potrubia pre ropu a plyn alebo sietí pre rozvod tepla.

- **Spotreba energie:**

Energia sa spotrebúva rôznymi spôsobmi: napájaním spotrebičov, riadením automobilov, výrobou tovaru alebo materiálov, vykurovaním budov. Medzi spotrebiteľov energie patria občania, verejné orgány alebo podniky. Tomu sa hovorí „strana dopytu“.

S cieľom zlepšiť celý energetický systém a podporiť energetickú účinnosť vo všetkých členských štátoch sa Európska komisia rozhodla posilniť princíp „Energetická účinnosť na prvom mieste“.

² Publikáciu v rôznych jazykoch nájdete tu:
https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-systems-integration/eu-strategy-energy-system-integration_en?e-trans=bq&etransolve=1

2. KONTEXT POLITIKY ENERGETICKÁ ÚČINNOSŤ NA PRVOM MIESTE NA ÚROVNI EÚ

Energetická účinnosť predstavuje kľúčový prvok, pokiaľ ide o to, ako sa môže energetická transformácia rozvinúť. Má potenciál riešiť zlyhania a nedostatky súčasnej štruktúry energetického sektora, **znižovať náklady pre spoločnosť** a zaisťovať čo najudržateľnejší výsledok energetickej transformácie. Všetky odvetvia, kde sa využíva energia, ako sú budovy, doprava alebo priemysel, môžu hrať úlohu „aktívnych spotrebiteľov“. EE1st zabezpečí, aby táto aktívna úloha spotrebiteľov bola plne využitá na maximalizáciu účinnosti energetického systému a elimináciu akejkoľvek formy plytvania energiou.

Energetická účinnosť je pre energetickú transformáciu zásadná a je súčasťou cieľa urobiť Európsku úniu do roku 2050 uhlíkovo neutrálnou. Uhlíková neutralita znamená, že emisie uhlíka sú znížené takmer na nulu, aby sa znížili negatívne vplyvy zmeny klímy. Veľká časť emisií uhlíka v EÚ súvisí s využívaním energie v EÚ. Zníženie spotreby energie prostredníctvom energetickej účinnosti je preto nevyhnutným krokom. Energetická účinnosť tak zohráva **kľúčovú úlohu** v rámci politik EÚ v oblasti energetiky a klímy a pri ich vykonávaní v členských štátoch EÚ. Tým, že dáme energetickú účinnosť do stredu našej spoločnosti, **logicky vedie k zníženiu spotreby energie, optimalizácii tokov energie a eliminácii nákladného plytvania energiou pri zachovaní rovnakého pohodlia, služieb a slobody.**

Na tento účel Európska únia zavádza princíp „Energetická účinnosť na prvom mieste“ (EE1st) ako **hlavný princíp transformácie energetiky**. Tento princíp upravuje smernica o energetickej účinnosti. Smernica je právny akt Európskej únie, ktorý stanovuje cieľ, ktorý musí krajina EÚ dosiahnuť. Záleží však od samotných krajín, či si vymyslia vlastné zákony, ako tieto ciele dosiahnuť. Smernica o energetickej účinnosti z roku 2023 dodáva princípu Energetická účinnosť na prvom mieste **väčšiu váhu pri tvorbe politik, plánovaní a investičných rozhodnutiach.**

3. AKÉ PRÍNOSY MÔŽEME OČAKÁVAŤ, AK PODPORÍME ENERGETICKÚ ÚČINNOSŤ?

Ako už bolo spomenuté skôr, energetická účinnosť je nevyhnutná, ak chceme znížiť emisie uhlíka, čo platí najmä pri výrobe energie. Čím menej skleníkových plynov vzniká pri výrobe energie, napr. v uhoľných elektrárnach, tým lepšie môže EÚ bojovať proti zmene klímy. Ale energetická účinnosť má oveľa viac vplyvov. Širší prínos je prospešný pre jednotlivcov, aj pre spoločnosť.

Energetická účinnosť pomáha znižovať účty za energiu a súvisiace náklady pre občanov a spoločnosti, ktorí tak za energiu minú menej. Energetická účinnosť je okrem iného finančne priaznivá pre krajiny aj miestne samosprávy. Znižuje celkové náklady systému tým, že vyžaduje menšie investície do výroby a distribúcie energie. Pomáha tak **znižovať verejné výdavky**, čo umožňuje lepšiu alokáciu financií vo verejných rozpočtoch.

Energetická účinnosť tiež **zlepšuje konkurencieschopnosť podnikov** na dvoch úrovniach. Podniky môžu predávať inovatívne technológie alebo služby v oblasti energetickej účinnosti. Okrem toho majú energeticky efektívne podniky konkurenčnú výhodu oproti iným firmám, ktoré majú vyššie náklady na energiu.

Pri spotrebe energie nedochádza iba k vypúšťaniu oxidu uhličitého, ale aj k vypúšťaniu ďalších škodlivých emisií, ako sú rôzne častice. Ide o mikroskopické častice vo vzduchu, ktoré môžu preniknúť hlboko do pľúc a sú preto zdraviu škodlivé. Zníženie spotreby energie preto tiež **zlepšuje zdravie ľudí** vďaka lepšej kvalite ovzdušia.

Členské štáty EÚ dovážajú väčšinu zdrojov na výrobu energie z iných krajín. Zníženie spotreby energie tak znižuje dovoz týchto palív. Tým sa zvyšuje **odolnosť našej ekonomiky** a bezpečnosť našich dodávok. To je obzvlášť dôležité v čase krízy alebo vojny, ako ukázali nedávne udalosti.

Napokon, lepšia energetická účinnosť **ponúka kvalifikované pracovné miesta a príležitosti na odbornú prípravu**. Vývoj a zavádzanie nových technológií energetickej účinnosti si vyžaduje vysokú úroveň zručností. **Kvalifikovanejšia pracovná sila znamená lepšie platené pracovné miesta a lepšie pracovné príležitosti.**

³ Typy právnych predpisov EÚ:

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_en

⁴ Smernica o energetickej účinnosti:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-directive_en

4. ČO MÔŽE BRÁNIŤ ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI?

Ak je teda energetická účinnosť taká prospešná pre spoločnosť a jednotlivcov, prečo nie je rozvinutejšia? Aké sú prekážky pre väčšiu energetickú účinnosť? Po prvé, nedostatok informácií. Energetická účinnosť sa len nedávno stala obľúbenou témou verejnej diskusie. Veľa občanov, podnikov a verejných orgánov si nie je vedomých jej prínosov. To sa týka aj nedostatku informácií o príležitostiach a investíciách v oblasti energetickej účinnosti.

Prechod na energeticky účinnejšie technológie často vyžaduje počiatočné investície. Náklady na takúto investíciu môžu byť pomerne vysoké. Spotrebiteľia a podniky často nemajú finančné prostriedky na efektívnejšie technológie alebo tovar, hoci by takáto investícia mohla byť z dlhodobého hľadiska ekonomicky výhodná.

Ďalšou prekážkou vyššej energetickej účinnosti môžu byť rôzni príjemcovia, nazývaní aj „rozdelené stimuly“. Niekedy osoba, ktorá investuje do energetickej účinnosti, nemá z investície priamy prospech. Ak napríklad majiteľ renovuje svoju budovu alebo kúpi nový vykurovací systém, z nižších účtov za energie ťaží iba nájomca.

Investície do energetickej účinnosti vyžadujú nielen finančné prostriedky, ale aj pracovnú silu na realizáciu opatrení. Hoci v niektorých členských štátoch EÚ je to horšie ako inde, vo všeobecnosti panuje nedostatok kvalifikovaných pracovníkov, najmä v oblasti renovácií budov. Existujú však aj iné než ekonomické prekážky, ktoré súvisia s našimi vzorcami správania: Ľudia, ako sú spotrebiteľia, v podnikoch alebo vo verejných orgánoch, majú tendenciu uprednostňovať zaužívané status quo. Ak niečo fungovalo v minulosti, prečo to meniť?

Výskum tiež ukázal, že zvýšenie energetickej účinnosti často následne zníži zmenu v správaní spotrebiteľov alebo zmenu výrobných procesov. Zvýšenie energetickej účinnosti často vedie k zníženiu nákladov, ktoré poskytujú možnosť zakúpiť si kvalitnejší produkt alebo produkt používať inak. Napríklad zvýšenie energetickej účinnosti motorov môže viesť ku kúpe väčších a ťažších vozidiel alebo k tomu, že vodiči budú jazdiť väčšie vzdialenosti alebo častejšie. Tomu sa hovorí „odrazený efekt“.

Okrem toho môžu mať na pokrok a zavádzanie opatrení v oblasti energetickej účinnosti v EÚ vplyv aj regulačné prekážky. Tie môžu zahŕňať zastarané právne predpisy, nesúlad a/alebo nedostatočnú harmonizáciu medzi členskými štátmi EÚ, zložité administratívne požiadavky, nedostatočné stimuly (napríklad zamerané na fosílnu palivá). Snahy o prekonanie týchto prekážok zahŕňajú kombináciu legislatívnych reforiem, primeraných finančných stimulov a spolupráce medzi členskými štátmi EÚ.

5. ČO JE MOŽNÉ UROBIŤ NA ÚROVNI EÚ? AKÉ PÁKY MAJÚ OBČANIA?

Na odstránenie vyššie uvedených prekážok prijala EÚ niekoľko politických opatrení. Nachádzajúce vyššie uvedené odporúčania budú obsahovať konkrétne pokyny pre jednotlivé sektory z hľadiska uplatňovania princípu „Energetická účinnosť na prvom mieste“.

Komisia každoročne prijíma svoj ročný pracovný program, v ktorom stanovuje zoznam najdôležitejších opatrení, ktoré prijme v budúcom roku. Pracovný program informuje verejnosť a ostatné inštitúcie o našich politických záväzkoch predložiť nové iniciatívy, stiahnuť prerokované návrhy a preskúmať existujúce právne predpisy EÚ. Vaša práca bude zahrnutá do pracovného programu na rok 2024.

Občania môžu konať rôznymi spôsobmi, aby zlepšili energetickú účinnosť. Najprv sa môžu zamyslieť nad vlastným spotrebným správaním. Môžu sa tiež stať informovanejšími a znalejšími. Na politickej úrovni môžu občania požadovať, aby osoby s rozhodovacou právomocou zaviedli alebo zlepšili právne predpisy, ktoré by zvýšili energetickú účinnosť a energetické plánovanie. Hoci to závisí od rôznych vnútroštátnych súvislostí, tieto opatrenia by mohli zahŕňať informačné a osvetové kampane, školenia, audity, poskytovanie finančných stimulov, zákazov, investícií do infraštruktúry, ako je verejná doprava alebo podpora komunitných iniciatív. V záujme priority energetickej účinnosti v procesoch plánovania môže EÚ stanoviť politický rámec pre členské štáty tak, aby prijali princíp Energetickej účinnosti na prvom mieste, pričom občania by pri formulácii tohto rámca mali mať aj slovo.

4 / Kto organizuje tento panel?

Panel občanov pre energetickú účinnosť organizuje Európska komisia (Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu a Generálne riaditeľstvo pre energetiku) s podporou ifok (hlavného dodávateľa), Missions Publiques, BeenThereDoneThat, Waterbear, Scope, Harris Interactive, Le Terrain a VO Europe.

Panelové diskusie bude viesť a podporovať špecializovaný „Odborný výbor“, ktorého členmi sú:

Arianna VITALI ROSCINI

(generálna tajomníčka, Koalícia pre úspory energie, Taliansko)

Camille DEFARD

(vedúca Energetického centra Jacquesa Delorsa, Francúzsko)

Claire ROUMET

(politické a strategické partnerstvá EÚ, Energetické mestá, Francúzsko)

Goda PERLAVICIUTE

(Docent pre verejnú prijateľnosť udržateľných prechodov, Univerzita v Groningene, Litva)

Wyste GORTER

(Mladý výskumný pracovník pre environmentálnu psychológiu, Univerzita v Groningene, Holandsko)

Jan ROSENOW

(riaditeľ európskych programov, Projekt regulačnej pomoci (RAP), Nemecko)

Reinhard SIX

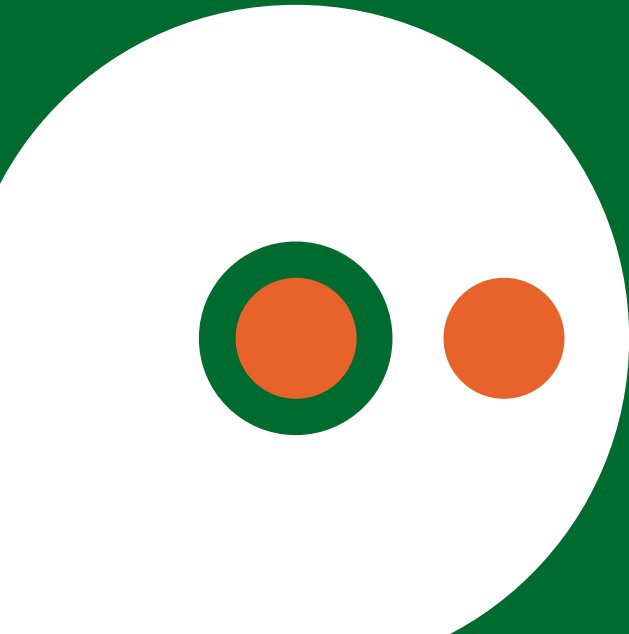
(nezávislý konzultant, expert na financovanie energetickej efektívnosti, Nemecko)

Yves MARNIGNAC

(Odborník na energetiku a hlavný poradca, Združenie négaWatt, Francúzsko)

Claudia CANEVARI

(Vedúci oddelenia, oddelenie energetickej efektívnosti: Politika a financovanie, Generálne riaditeľstvo pre energetiku, Európska komisia)

5 / Praktické informácie

Tešíme sa, že vás môžeme privítať na paneli európskych občanov o energetickej účinnosti, ktorý sa začne v piatok 23. februára v Bruseli v Belgicku. Nižšie nájdete niekoľko praktických informácií na prípravu vašej cesty a vašej účasti na schôdzkach. Pripomíname:

Dve zasadnutia sa budú konať osobne (v Bruseli) a jedno zasadnutie bude online (piatok a nedeľa budú poldenné programy):

- **1. zasadnutie**
23. – 25. februára 2024
(osobne v Bruseli, Belgicko)
- **2. zasadnutie**
15. – 17. marca 2024 (online)
- **3. zasadnutie**
12. – 14. apríla 2024
(osobne v Bruseli, Belgicko)

1. VÝDAVKY

Bude poskytnutá kompenzácia vo výške 90,00 EUR za konferenciu a jeden deň cesty. Kompenzácia bude uhradená po skončení zasadnutia a potvrdení účasti na prezenčnej listine.

2. LOGISTIKA

CESTOVANIE

Dostali ste alebo obdržíte svoj cestovný itinerár a letenku v elektronickej forme. Ak máte akékoľvek ďalšie otázky týkajúce sa vášho itinerára, dajte nám prosím vedieť na adrese info@futureu.events alebo telefonicky na čísle +32 460 22 40 27.

Transfer po príchode: Po príchode na letisko/vlakovú stanicu vás privitajú zamestnanci panelov európskych občianskych s uvítacou tabuľou alebo plagátom, ktorí vás odprevadí k transferovému autobusu. Ak narazíte na problémy pri hľadaní našich zamestnancov, zavolajte na číslo +32 460 22 40 27.

Prílet lietadlom: Po vyzdvihnutí batožiny na letisku vás prosíme, aby ste sa dostavili k uvítaciemu stolu v príletovom termináli, kde na vás budú čakať naše hostesky.

Príchod vlakom: Na bruselskej železničnej stanici Midi sa prosím vydajte do kaviarne Prêt à Manger, kde na vás budú čakať naši zamestnanci pri uvítacej tabuľi/plagáte.

Z hotela/na hotel: Z vášho hotela budú organizované autobusové transfery do priestorov Európskej komisie, kde sa budú panely konať. Pred plánovaným časom odchodu sa prosím dostavte do hlavnej haly hotela. Náš tím vám ukáže cestu na transfer. Ak sa chcete do priestorov Európskej komisie dostať sami, oznámte to nášmu tímu podpory ešte pred odchodom.

Pohyb v Bruseli: Ak sa po zasadnutí konajú spoločenské akcie, ako sú večere, potom budú organizované skupinové transfery kyvadlovým autobusom z priestorov Európskej komisie do miesta konania spoločenskej akcie. Potom bude zaistený skupinový transfer kyvadlovým autobusom z miesta konania do vášho hotela. Po spoločenskej akcii máte samozrejme možnosť preskúmať mesto a vrátiť sa do hotela samostatne.

Transfery pri odchode: Zaisťujeme transfer z vášho hotela na odletové letisko/vlakovú stanicu. Čas odchodu bude uvedený na nástenke v hotelovej hale.

UBYTOVANIE

Náš tím vás privíta pri príchode do hotela. Bola pre vás rezervovaná jednolôžková izba s raňajkami a bezplatnou Wi-Fi. Pozrite si potvrdenie rezervácie zaslanej e-mailom. Vezmite prosím na vedomie, že ste zodpovední za pokrytie nákladov na všetky ďalšie služby (napr. minibar, izbová služba, telefón, hotelový bar, práčovňa, predčasný check-in alebo neskorý check-out atď.). Tieto výdavky nebudú hrazené organizátormi.

3. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

- **Predpísané oblečenie**

Prineste si prosím elegantné neformálne oblečenie na stretnutie, teplú bundu a šál a nepremokavý zimný kabát, rovnako ako teplé pohodlné topánky a dáždniky do exteriéru. Teploty sa budú pravdepodobne pohybovať okolo 7 °C. V apríli budú o niečo vyššie, ale pripravte sa na premenlivé belgické počasie!

- **Pitná voda**

Voda z vodovodu je v Belgicku bezpečná na pitie. Balená voda alebo filtrovaná voda je k dispozícii a bude ponúkaná počas všetkých stretnutí, jedál a spoločenských akcií.

- **Časové pásmo**

Aktuálny čas je CET — Stredoeurópsky čas (UTC/GMT +1 hodina) a UTC+2 od 31. marca.

- **Turistické informácie**

Brusel je bohatý na históriu, architektúru, gastronómiu, kultúru a mnoho ďalšieho! Neváhajte a pozrite si webové stránky regiónu Brusel-hlavné mesto, kde nájdete všetky kultúrne aktivity, ktoré počas pobytu môžete zažiť.

- **Kontakt**

Náš tím vám bude k dispozícii pred aj počas zasadnutia. Pokiaľ po prilete narazíte na nejaké problémy alebo ak sa vaše údaje o lete zmenili, kontaktujte nás na e-maile: info@futureu.events.

- **Tlmočenie**

Zasadnutie bude prebiehať v 24 jazykoch vďaka tímu profesionálnych tlmočníkov. Ak im chcete uľahčiť prácu, hovorte prosím jasne a vyhnite sa tomu, aby ste hovorili počas zasadnutia príliš rýchlo.

4. PRÍSTUP DO BUDOVY

Prvý a posledný víkend panelového zasadnutia sa uskutoční v priestoroch Európskej komisie v Bruseli. Viac informácií o presných budovách a miestnostiach nájdete v programe. Budova Európskej komisie je prístupná s návštevníckym preukazom („V-pass“). „V-pass“ vám bude zaslaný e-mailom pred akciou. Prosím, nezabudnite sa zaregistrovať prostredníctvom tohto e-mailu dokončiť proces a získať svoj V-pass QR kód. Ak ste pred akciou nedostali V-pass, kontaktujte nás na e-maile: info@futureu.events

Upozorňujeme, že dokončenie bezpečnostnej kontroly pri príchode do budovy Európskej komisie môže zabrať aj viac ako 20 minút. Pripravte si V-pass, občiansky preukaz alebo cestovný pas, pretože o ne požiada bezpečnostný personál.

Všetci účastníci:

- musia pred vstupom do budovy predložiť platný cestovný pas alebo občiansky preukaz;
- sú povinní podrobiť sa bezpečnostným kontrolám vo vstupnom priestore;
- odporúča sa mať pri sebe pozývaci list alebo akýkoľvek iný dokument jasne uvádzajúci účasť (napr. registračný e-mail)

5. HELPDESK, PRÍSTUP NA INTERNET

Helpdesk bude umiestnený pri vchode do zasadacích miestností. Náš personál vám pomôže a odpovie na všetky vaše otázky. Prístup k internetu je možný cez Wi-Fi hotspots. Heslá budú zdieľané v deň schôdzky.

6. DOSTUPNOSŤ

Priestory Európskej komisie sú plne prístupné pre ľudí so zdravotným postihnutím. Pri registrácii online uveďte všetky zvláštne potreby a diétne požiadavky.

